

Duna–Tisza Közi Falugondnoki

Hírlevél

XXIV. évfolyam, 129. szám

2021/5.

Remény

Mai világunkban keveset találkozunk, ezért mindenképp szükség van arra, hogy a vidékfejlesztők és a falugondnokok legalább évente egyszer összejöjjenek, éppenséggel a Kemény Bertalan Vidékfejlesztési Díj kapcsán. Ameddig ez az elismerés létezik – márpedig hosszú ideig fog létezni! –, Alsómocsoládon mindig tudunk találkozni, és egy kicsit tudunk beszélgetni egymással, egy kicsit tudjuk erősíteni egymást. Sokat tanulhatunk azoktól az emberektől, akik falujukban – segítség vagy támogatás híján – egyedül küzdenek, sokszor erejükön felül teljesítik a szolgálatukat. Az alsómocsoládi rendezvényen volt olyan pillanat, ami szinte mesébe illő, ezért kezdek mesélésbe.

Az állatok nyugalomban élnek az erdőben, ám egyszer csak kigyullad az erdő, és az összes állat kifut az erdő szélére, onnan nézik a lángokat, miközben arról beszélgetnek, hogy vajon mi történhetett. Ki gyújtotta fel az erdőt? Vagy csak véletlenül gyulladt ki? Esetleg eldobott valaki egy cigarettacsikket? Netán szallonnát akart sütni egy társaság? Így morfondíroznak, mígnem észreveszik, hogy a mellettük lévő kis tó partjára leszáll egy kolibri, vizet vesz a szájába és berepül a lángok közé. Aztán megint jön, vizet vesz és megint berepül a tűzbe. Az állatok csodálkozva nézik. Egy idő után egyikük megkérdezi a fáradhatatlan madárkát, hogy mit csinál. Azt válaszolja a kolibri, hogy tüzet olt, merthogy ő mindent megtesz, ami csak tőle telik.

Ha helyben a falugondnokok, vidékfejlesztők, polgármesterek, szociális szakemberek mindent megtesznek, ami csak tőlük telik, akkor jobb irányba halad az ország. És amíg együtt vagyunk, akár itt, Alsómocsoládon, addig van remény.

Dicső László
polgármester

(Az alsómocsoládi díjkiosztóról
lapunk 3. oldalán írunk)

Kányádi Sándor:

Aztán

*lassan az árnyak nőni kezdnek
fehéren mint valami nyírfák
végéhez közelít a kezdet
ahogy azt már régen megírták*

*előbb megköt a fény egy régi
ablakra jégvirágul-dermed
hiába próbál bár reméli
lyukat lehelni rá a gyermek*

*aztán az óra mutatója
eloson a számlap lefittyed
vetül a vágott a valóra
olyan lesz-é milyenné hitted*
(1994)

„Igyekszem mindent megtenni a külterületeken élőkért”

Hinni kell a csapat erejében

A csapatban, a közösség erejében hisz a közelmúltban a Tarhosért kitüntetéssel elismert Kelemen Imre. A község tanyagondnokát, a Tarhos Mindenkié Civil Egyesület elnökét a településért végzett munkájáért választottuk a hét emberének.

– Jól láttuk, hogy igazi jó értelemben vett „összeesküvés” történt a tarhosi falunapon?

– Tényleg az volt. Sokan tudtak az elismerésről, de megtartották a titkot. Csodálkoztam ugyan, hogy aznap nem engedték, hogy a tanyagondnoki buszra üljek. Meggyőztek arról, hogy a falunapon sok intézni való van. Azután jött a meglepetés. Nagyon köszönöm ezúton is mindenkinek, az önkormányzatnak és Kürti Sándor polgármesterünknek is.

– Méltatásában hallhattuk, hogy Kamut és Békés érintésével került haza Tarhosra.

– Anyai nagyszülői ágon tarhosiak vagyunk. Édesapámék Kamuton a termelőszövetkezetben dolgoztak, nagyon kemény kétkezi munkát végeztek, a tsz pedig ott biztosított szolgálati lakást. Az első osztályt Gyúrpusztán végeztem. Ekkor sajnos anyai nagymamám agyvérzést kapott, és a szüleim vállalták a gondozását. Ezért Békésre költöztünk, én pedig az akkori 1. számú általános iskolában folytattam a tanulmányaimat, majd a Szegedi Kis István iskolában gépgyártás-technológia szakon végeztem 1978-ban technológusként. Mind a két helyen nagyon jó osztálytársaim voltak, nagyon jó közösség alakult ki, ma is gyakran összejárunk. Feleségemmel Békésen tömbházban laktunk, illetve volt egy kis tanyánk a bélmegyeri vadászkastély bejárója előtt. Utóbbi helyen nem volt még áram, és úgy határoztunk, hogy eladjuk a két ingatlant, és veszünk egy tanyát Tarhoson, ahol már az áram is elérhető. Így kerülünk a Berenta tanyára.

– Nagyon szép sikereket értek el a gazdálkodásban. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra?

– Sokaknak csak kecskés vagy libás tanyaként maradtunk meg. Huszonnégy évig libát tömtünk, 12 évig a liba mellett pedig 140 kecskét is tartottunk. Ősztől tavaszig libát tömtünk, tavasztól pedig a fejési időszak következett. Kecsesajtot készítettünk, ami akkoriban még különlegességnek számított. A Csermajorban például első helyet nyertünk a termékünkkel, de az országban sokfelé megfordultunk, rengeteg helyre hívtak minket. Milliomosok nem lettünk, de a gyerekeinket tisztességgel felneveltük. Sajnos az uniós csatlakoznál született egy szabály, amely szerint őstermelő nem árusíthatott saját maga által feldolgozott terméket. Ez azóta ugyan megváltozott, de akkor abba kellett hagynunk az állattenyésztést. Feleségem diplomás ápoló végzettséget szerzett, és azóta is a békési szociális otthonban dolgozik, én voltam vállalkozó, és kitanultam a festőszakmát.

– Azután jött a tanyagondnoki feladat. Miként érzi magát ebben a munkában?

– Az elődöm jól bevezette ezt a szolgáltatást, én pedig igyekszem a lehető legjobban végezni a feladatot, mindent megtenni a külterületeken élőkért. Sajnos a koráramlat

minket is elérte, a tanyák fokozatosan kiürülnek, Vizesfás és a Békés-Erdő lassan elnéptelenedik.

– Milyen változásokat hozott az életében, hogy elnökségével létrejött a Tarhos Mindenkié Civil Egyesület?

– Az elsődleges nem én vagyok, hanem a csapat, nélkülük sem az én munkám, sem az egyesület nem lehetne sikeres. Amikor megalakultunk, fő célunk az volt, hogy megmozgassuk a települést, ezért szerveztük meg a Klánok háborúja elnevezésű rendezvénysorozatot, ahol helyi csapatok sportban, lexikális tudásban, főzésben mérték össze tudásukat, természetesen könnyed, játékos formában. Azután, hogy még többet tudjunk tenni, az állami, önkormányzati és a tagdíjakból befolyó bevételeink növelése érdekében levendulást hoztunk létre, amiből dísztagyakat készítenek, az értékesítéséből befolyt összeget pedig visszaforgatjuk. Társadalmi munkában fenyőket, sövényeket ültetünk, fenyőket vásároltunk és telepítettünk, amit majd jelképes áron, töves formában értékesítünk, és ha vége a karácsonynak, újra elültetünk, hogy még szebb, még zölddebb legyen a település. S számos tervünk van még.

Papp Gábor

(Megjelent a Békés Megyei Hírlap 2021. augusztus 23-i számában)

Ásotthalomért Érdemérem

Kiosztották az Ásotthalomért Érdemérmeket is, amit egy közösség mellett hárman vehettek át. A nemrég nyugállományba vonult Rózsa Antalné Körömczi Gizella 18 éven át dolgozott tanyagondnokként, munkásságával tiszteletet és megbecsülést szerzett a településen.

Kiosztották a Kemény Bertalan Díjakat Ilyen egyszerű lenne?

Kemény Bertalan életműdíjas Szepes Péterné Aranka bokrosi falugondnok Kemény Bertalan munkásságának életben tartásával igyekszik a vidékfejlesztés értékeit aktívan fenntartani, továbbadni. Falufejlesztési díjat kapott Kékesi József Balkányi tanyagondnok, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Egyesület volt elnöke is. Szepesné Aranka írását közöljük.

Életműdíj! Koromnál fogva elmondhatom, sok mindent megéltem az elmúlt 70 esztendő alatt. Huszonhét évet töltöttem el a falugondnoki szolgálatban. Adódtak benne fájdalmas, „nemszereternapok” is, de összességében több volt a jó, mint a rossz! „Több jót adott Ő (Isten) mint amennyi rosszat, s utólag még a rossz is jóra vált!” (Idézet Balogh Miklós, költő, lelkipásztor verséből.)

A falugondnoki munka aktív életem harmadik állomása volt, nyugdíjazásomig. Bármilyen tevékenységet folytattam előzőleg, mindig bennem volt a segítő szándék, a másokért, a környezetem, a családom iránt érzett felelősség. Amikor 1993-ban a Magyar Közlönyben megláttam az akkori Szociális Minisztérium meghívásos pályázatát a falugondnoki rendszer bevezetésére, ott már ráéreztem: ezt nekem (is) találták ki! Nem részletezem a körülményeket, csak a tény,

hogy megpályáztuk, megnyertük, s pályáztattak, elfogadtak, így én lettem az első falugondnoka a falunak. A megyében nyolc település csatlakozott hozzánk, így 1993-ban elindultak „az első fecskék”, hogy Berci bácsi „álma” itt, Nógrádban is megvalósuljon. Mi akkor még nem láttunk „élő falugondnokot”, azt meg főleg nem, hogy mit is csinál.

Tartottuk a kapcsolatot, elmondtuk egymásnak ki mit csinál, mi a siker, hol akadunk el. Persze a legfőbb támpont az egyhetes képzésen tanultak voltak, amit mi, szerencsések – ezt mindig elmondtam – első kézből, Berci bácsitól és Szanyi Évától tanultunk Salgótarjánban. Szerencsésen megéltük a rendszer kísérleti szakaszát, bekerült a falugondnokság a miniszteri rendeletek közé, mégpedig falugondnok címszó alatt. Mondanom sem kell, igazából azok írták a rendeletet, akik az országban elsőként végezték ezt a tevékenységet. Mikor Szanyi Évike felhívta a figyelmemet a rendeletre, csupa olyan dologgal volt tele, amelyekkel évről évre elszámoltunk a kísérleti programban. Abban az időben, és azután is még oly’ sokszor hangoztattam, hogy nagy-nagy köszönet jár az elsőeknek, akik a sok kudarc ellenére sem hagyták abba a falugondnoki tevékenységeiket.

Életműdíj! Amikor arról kellett számot adnom, hogy mit is csináltam az életem során, mindig arra jutottam: tettem, amit tennem kellett, szívem indíttatása szerint. Berci bácsi azt mondta nekünk: „a falugondnok először is jó ember!” Hálás vagyok Istennek, hogy sok jót adott a szívembe és azt előhozta környezetem, falustársaim, embertársaim javára. Sok apró, de szükséges cselekedetből állt össze ez az „életmű!” Soha nem kell nagy dolgokra gondolni, hogy mit teszünk. Hadd idézzem Teréz anyát: „kis dolgokat kell cselekedni nagy szeretettel!”

Köszönöm, mindazoknak, akik a díj kiosztásánál rám gondoltak, megítélték, köszönöm családomnak a türelmet a sok távol töltött idő miatt, köszönöm kis falumnak, hogy ez az elhivatott életmű itt teljeshedhetett ki ebben a szolgálatban! A mai, jelenleg dolgozó falugondnokoknak kitartást, sok bölcsességet, megélt sikereket kívánok az embert próbáló feladatokhoz.

Szepes Péterné
falugondnok

Továbbképzés

Egyesületünk 2021 évben is megszervezi a három napos, bentlakásos szakmai tanácskozást Szentkirályon, a Tóth tanyán.

A szakmai tanácskozás időpontja:

2021. november 29. – november 30. - december 1.
(hétfő – kedd – szerda)

A tervezett program:

- A falu- és tanyagondnoki szolgálatok, települési problémák
- A könyvtár szerepe a vidéki közösségek fejlesztésében
- Balatonfüred és Csopak jellegzetes szőlői és borai
- Nemezeti érték – Települési érték – Helyi érték
- Környezetvédelem a Kiskunsági Nemzeti Park területén
- Baleset- és konfliktusmentes közlekedés
- A kiégés

Résztvételi díj: 19.000,- Ft

Maximális létszám: 30 fő

Aki jelentkezni szeretne a szakmai tanácskozásra, az a résztvételi szándékát e-mailen (info@falugondnoksag.hu) vagy telefonon (76/507-543) jelezze felénk.

A szakmai tanácskozást minősített választható továbbképzés. A megítélt továbbképzési pontérték 10 pont.

Meglepetések sora várt ránk a kishegyesi látogatáson

Tovább mélyülő barátság

Nagy öröm volt újra találkozni a Nők Kishegyesi Fórumának tagjaival, hiszen a járványhelyzet miatt elmaradt a tavalyi látogatásunk, az idei pedig elhalasztódott. Szeptember 11-én azonban végre eleget tehattünk a meghívásuknak.

Két kisbusszal tizenötön indultunk a határon átvélő baráti kapcsolatok ápolására. Szeptember 11-én reggel gyülekeztünk a kelebíai önkormányzat udvarán, hogy együtt indulhasunk meglátogatni rég nem látott barátainkat. Vidám csapatunk több mint két év után nekiindult hát a határnak, hogy „ma is bejárjuk száz tíz hosszát”. Amíg a határon vártunk az átkelésre, volt miről beszélgetni, hisz’ mi sem találkoztunk túl sűrűn, és mindenkiel történt valami az elmúlt időben. Miután átgördültünk az országhatáron, Kishegyes felé tartottunk a jól ismert úton... Vagy mégsem volt annyira ismerős!? Ugyanis Szabadkán kissé elveszítettük egymást a másik kisbusszal, és mindketten azt hittük, a másik autó van előttünk, ezért igyekeztünk felzárkózni, ami végül csak Kishegyesen történt meg. Ez a kis malőr némi izgalomra adott okot, de miután bevártuk egymást, együtt érkeztünk meg a „delegációnkat” már nagyon váró vajdasági egyesület szorgos kis csapatához.

Megérkezésünkkel vendéglátóink a már megszokott szeretettel és ked-

vességgel fogadtak, és az elmaradhatatlan három puszi – vagy esetenként a kettő-négy, ki-ki mihez ragaszkodik – jelezte az örömteli várakozást. Zsidai Erzsébet, a Nők Kishegyesi Fóruma elnöke ezekkel a szavakkal köszöntött bennünket:

„Régen jártatok nálunk, több mint két éve, ezért is gondoltuk, hogy az éves kishegyesi találkozásunkat áttesszük szeptemberre. Nem kockáztatjuk meg, hogy esetleg jövő májusban valami vagy valaki ismét akadályokat gördítsen elénk. Aminek nagyon örülök, hogy mindkét egyesület tagjai az első, második, harmadik hullámot sikeresen átvészelték, remélem, így lesz ez a to-

vábbiakban is, s nem lesznek emberi veszteségeink a járvány miatt.

Az egyesületek munkájára rányomta bélyegét az elmúlt időszak. Sok programunk elmaradt, vagy nem úgy sikerült megszervezni, ahogy szeretettük volna. Egyik legfájóbb annak a tavaly márciusban indítandó kezdeményezésünk elodázása, amit az idősek, betegek részére terveztünk. Ezt az Ügyi programhoz hasonlatosnak képzeltük el, azzal a különbséggel, hogy havonta egyszer találkoztunk volna az érdeklődőkkel, természetesen figyelembe véve az igényeiket, lehetőségeiket. Társasozás, közös filmnézés, beszélgetések – ilyenekre gondoltunk. A pandémia legnagyobb veszteséi az Ügyi csapathoz tartozó gyerekek. Egyrészt az online oktatás számukra szinte kivitelezhetetlen volt, ugyanakkor a nagy lezárások-bezárások miatt mi sem tarthattuk velük a kapcsolatot. Egyesületünknek sok idős tagja van, ők ugyancsak megsínylelték a hétvégi, olykor több napig tartó kijárási tilalmat, sőt vannak közöttük olyanok is, akik a betegségtől tartva nem szívesen mozdultak ki otthonról.

Amikor arról beszéltünk, hogy szeptemberre meghívunk benneteket, szóba került az is, mit mutassunk meg nektek. Azokon a helyeken kívül, ahol már jártatok, nincs nagyon mivel dicsekedni. Ez azonban nem azért van, mert már lassan 10 éve járunk egymáshoz, in-

kább azt kell mondanom, hogy Kishegyesen kissé megállt az idő. De legyünk bizakodóak: a jövő év hátha hoz magával valamilyen újdonságot.

Mindazonáltal eszünkbe jutott valami: a Női Fórum udvara mögötti kert! Ugyan akad közöttetek, aki már látta, de nem ilyen állapotában. Végre elkezdjük rendbe tenni, mégpedig önkéntes munkával, amiből a falu fiatal vezetői jócskán kivették a részüket. Noha a fűnyírás kollégánkra, Gáborra maradt, de reméljük, találunk majd arra is megoldást, hogy ne csak az ő gondja-baja legyen. Nálatok is, és nálunk is vannak új emberek, ezért fontosnak tartjuk egymás közelebbi megismerését, úgyhogy a reggeli után játékos ismerkedésre invitálunk benneteket a kertbe. Az ebédet követően kimegyünk Bácsfeketehegyre, a Török méhészetbe, illetve visszatérve Kishegyesre – ha belefér az időbe – meglátogatjuk a Kátai család tanyáját. Éreztétek jól magatokat nálunk, Kishegyesen!”

Zsidai Erzsébet bemutatta Sándor Istvánt, Kishegyes község elnökhelyettesét, aki szintén köszöntött bennünket. Gondolataival, friss lendületével igazolta, hogy mennyire közöttünk van a helye. A reggeli pazar volt, barátaink éttermi színvonalú hidegtalakat varázsoltak a „terülj, terülj asztalkára”. Falatozás közben jóízűt beszélgettünk, ápoltuk a kapcsolatainkat, és egyszer csak arra eszméltünk, hogy a kertbe invitálnak bennünket egy kis sportolásra. A kert valóban megváltozott, tereprendezésen ment keresztül, és a frissen nyírt fű illata bódítóan hatott ránk. A versenyszámok pedig régen elfeledett népi játékok, egyszerűk, de mégis kedvcsinálók, arcunkra mosolyt csalók, lappangó tehetségünket felcsillantók, a napi gondokat feledtetők voltak.

Felfedezhettük a horgászat fortélyait, az óriásbuborék készítést, a darts dobálás izgalmait és a célzó képességünket. Miután újra gyerekké váltunk, mindannyian összeálltunk egy csoportkép erejéig, hogy a legfiatalabb arcunkat mutathassuk. Közben vendéglátóink már az ebédet is elkészítették, és a grillezett zöltségek, saláták mellé csirke combokat és tarját is sütöttek. Nagyon finom volt. Mielőtt tovább indultunk volna, még egy meglepetésben volt részünk: a Női Fórum üvegfestői ajándékokat készítettek nekünk,

amelyből mindenki kedvére választhatott – ezúton is köszönjük.

Hogy újra felnőjünk, elindultunk Bácsfeketehegyre, a Török méhészetbe ahol a gazdaasszony fogadott bennünket. Méhészetük bemutatása során elmondta, hogy harmadik generációs méhészek, és 200 méhcsaládról gondoskodnak. A mézeskalács mellé mézes pálinkát, ötféle mézet és mézbort kóstolhattunk, aki kedvet kapott hozzá vásárolhatott is belőle.

Utunk következő állomása a Kátai tanya volt, ahol Géza bácsi régi ismerősként fogadott bennünket. Kávészás után megmutatta a birtok új fejlesztéseit, például a kültéri konditermet, ahol a vállalkozó kedvűek ledolgozhatták az ebédet, sokféle „kínzó-eszközt” választhattak a földbe süllyesztett trambulintól a minden izmot megmozgató kondigépen át a lovag-

lógépig. A következő meglepetés egy rövid séta után tárult elénk, mégpedig a takaros vendégház, amit a közeli leromlott szálláshelyből alakítottak ki, felhasználva a helyi adottságokat. Imáron minden igényt kielégít, hiszen akár 25-30 főt is be tud fogadni egy képzés vagy rendezvény alkalmával, és az elszállásolás mellett lehetőség van grillezésre, kemencés sütögetésre, baráti találkozókra.

Mivel a nap már a „vajasára” ért, búcsút intettünk a Kátai-tanyának, illetve a minket vendégül látó Nők Kishegyesi Fóruma tagjainak. Hatalmas öleléssel tartozunk önkéntes munkájukért, szeretetteljes vendéglátásukért, amivel nagyban hozzájárultak a találkozó sikeréhez, s köszönet a kisbuszokat vezető harkakötönyi és érsekhalmi falugondnoknak is.

Bozóki Imre

Szarvason talákoztak a falu- és tanyagondnokok Egy hajóban utaztunk

Három hónap elteltével, tanyasias környezetben, a szarvasi Ezüstszőlőben gyűltek össze soron következő találkozójukra a vidéki emberek segítői. A Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád, Pest, Békés és Jász-Nagykun-Szolnok megyei falugondnokságot működtető települések falu- és tanyagondnokait, polgármestereit, jegyzőit, intézményvezetőit ezúttal Szarvas és a Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye látta vendégül szeptember 14-én.

A résztvevők lassan gyülekeztek, de türelmesen összaszevárták egymást, hiszen a tanyavilág egyik jelentős problémáját, a tájékoztatói nehézségeket minden odatartható érdeklődő megtapasztalhatta. Hiába a célintézmény és a pontos cím megjelölése, a korszerűnek gondolt helymeghatározó, navigációs eszközök tévútra vitték a vendégek zömét. A GPS készülékek előre nem tervezett programpontként alaposan bemutatták Szarvas külterületét. A nap folyamán bőven volt idő és lehetőség tapasztalatokat cserélni arról, hogy ez egyáltalán nem egyedi problémája a tanyavilágban folyó munkavégzésnek.

A külterületi Idősek Klubja és az Integrált Községi Szolgáltató Tér udvarán felállított hatalmas rendezvény-sátor adott helyet a viszontlátás örömének, a baráti beszélgetéseknek és a szakmai programok egy részének. A vendéglátó sok kedves munkatársa sürgött-forgott egész nap a vendégek kedvéért, kényelméért. Senki nem érezte magát elhanyagolva, rosszul tartva. Éppen ellenkezőleg.

A jó hangulatot a Tessedik Néptáncgyűttes ifjúsági csoportjának lenyűgöző és profi műsora alapozta meg, melyben három fiatal pár maglódi, szilágysági táncokat, székegyverbunkot és a tőrkák táncát mutatták be. Ezután Babák Mihály polgármester Szarvas múltján keresztül mutatta be a mai lakosságot. A török hódoltság alatt elnéptelenedett területet észak olasz pásztorokkal és eltótosodott magyarokkal telepítették újra. Mária Terézia földet, megélhetést és szabad vallásgyakorlást ígért nekik. Tessedik Sámuel tanította a dolgos gazdákat a szikes földek feljavítására, kereskedelemre. Megindult az iparosodás. A dolgos emberek kezdetben tanyákon éltek. Majd a közösség igényével tanyacsoportokat alkotva közelebb költöztek egymáshoz. Csomópontok alakultak ki. Az itt működő tanyasi iskolákat az elmúlt évtizedekben visszavásárolta az önkormányzat, és szociális intézményeket és közösségi házakat alakított ki bennük.

Brlás János, Kardos polgármestere, a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás elnöke a szarvasi tanyagondnoki szolgáltatás sajátosságaira hívta fel a figyelmet. A források optimális felhasználása érdekében a szociális intézmények felét az Evangélikus Egyház, azaz az Ótemplomi Szeretetszolgálat, felét pedig a város kistérségi feladatellátás keretében működteti. A három kistérségi és a két egyházi tanyagondnoki szolgálat között kiváló az összhang, az együttműködés.

Závoda Ferenc önkormányzati képviselő, a Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományörző Egyesület elnöke

elmondta, hogy a város hatalmas kiterjedésű és nagyszámú külterületen élő lakossággal büszkélkedik. A tanyákon élők közösségét igen erős összetartás jellemzi.

A tanyagondnokok a rájuk jellemző lényegre törő szűkszavúsággal mutatkoztak be. Kozma Tibor és Pásztor Mátyás, az Ótemplomi Szeretetszolgálat tanyagondnokai a bölcsőtől a sírig kísérik az ellátottaikat. A Körös-szögi Kistérség részéről Kertész Zoltán célja az emberek biztonságérzetének növelése. Pekár Tamás körzetében szinte kizárólag 70 év feletti lakosokat lát el, akiket a depresszióból is igyekszik kilendíteni. Az intézmény 17 személyes autóbuzsát is ő vezet. Az Öcsödöről származó, 27 éve Szarvason élő Molnár Tibort is szarvasi számba veszik már a helyiek.

A tanyagondnokok kistérségi ellátórendszerben betöltött szerepéről Varga Margit, a Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye mesélt. Ellátási területük Szarvasra, Csabacsüdre, Örménykútra, Békésszentandráusra, Kondorosra és Kardosra terjed ki. E települések közül több erősen intézményhiányos. Kardoson például már sem óvoda, sem iskola nem működik. Szarvas Békés megyében a második az elvándorlástól sújtott települések közül.

A 110 főt foglalkoztató intézmény évente 550 millió forinttal gazdálkodik. Az önkormányzatok kiegészítő forrása nélkül nem boldogulnának. Tizenhárom telephelye közül három külterületen helyezkedik el. Jó kapcsolatot ápolnak a helyi civil szervezetekkel és más szociális szolgáltatókkal. A hatékonyságuk alapelvei, hogy a dolgozókra érték-ként tekintenek és konstruktív együttműködés hatja át a mindennapjaikat. A pandémia idején megerősítették az informatikai kompetenciáikat, és online tartalmakkal támogatták munkatársaikat. Plusz szabadsággal, családbarát munkaidővel, dolgozók gyermekeinek táboroztatásával, szupervízióval, közösségi programokkal, kirándulásokkal, munkahelyi tornával, masszírozással, meló menzával próbálták elviselhetőbbé tenni számukra ezt a nehéz időszakot. Minden falugondnok megkapta a lehetőségként rendelkezésbe bocsátott 10 napos szabadságot.

Helytörténeti érdekességekkel Urbancsokné Pljesovszki Ildikó szolgált. A mindennapok meghatározója a Szarvas környéki vízjárta területek voltak. Az utak tavasztól őszig voltak járhatóak. Télen a templomba sem jártak be a tanyákról. A szarvasiak kettős élete abban nyilvánult meg, hogy a családok két háza közül a „bentiben” az idősek és a gyerekek éltek. Míg a „kintiben” a gazdálkodó fiatalok.

A szakmai program zárásaként egy rendhagyó filmbemutatóra került sor. A kelebiai Kolbász soron három és fél nap alatt forgatott Ahol mégsem kolbászból van a kerítés

című tanyagondnoki film megtekintését az alkotók, Bácskai Gabriella és Dányi Lajos vezették fel. Bácskai Gabriella mesélt indíttatásáról, vágyáról, hogy egyszer a tanyák világáról, tanyákon élőkről készítsen dokumentumfilmet. Hogy az álom valóra váljon, nem kevés szerepe volt ebben Bíró Zoltánnak, Kelebia tanyagondnokának, aki a helyismertén és a kapcsolatrendszerén túlmenően, a Kolbász soron élők személyéhez kötődő bizalmával is hozzájárult. Ennek is köszönhető ugyanis, hogy a nyilvánosságtól kezdetben ódzkodó szereplők ilyen mélyen betekintést engedtek végül az életükbe. Az alkotás talán legmegrendítőbb és legfelemelőbb perceiben Kati néni summázza saját sorsát. Bárki megirigyelheti azt az életutat, melynek vége felé közelítve, közel száz évesen mély őszinteséggel beszél arról, mennyire elégedett a mindvégig ott, a tanyán leélt életével, melytől mindent megkapott, amit valaha remélt. A film jelenleg világhíró körúton jár. Számos ország filmszemléjén remélhetőleg szép eredményekkel mutatják be.

Az Ezüstszőlő egyik büszkesége a Sárarany Szalmaporta, melyet Maczkóné Veronika szalmafonó álmodott és teremtett meg családjával, a férjével és gyöngyfűző lányával. Ide is meginvitálták a találkozók résztvevőit. A régi idők hangulatában berendezett tanyaépületben Veronika tárlatvezetése során megismerhették a szalmafonás eszközeit, számtalan hagyományos és modern technikáját, valamint számos különleges szalmából készült tárgyat. A kiállítás érdekessége, hogy ezek szinte mindegyike saját alkotás. Így látható itt aratáshoz kötődő díszek, arató koszorúk sokasága, csipkefinomságú szalmaleggyező, a magyar koronázási ékszerek méretarányos másai, vagy éppen menyasszonyi fátyoldísz szalmával díszítve.

A sokak által alulértékelt alapanyagot a szegény ember aranyának nevezik, melyet Veronika saját maga állít elő. A 15 speciális gabonafélét saját maga veti, aratja, és készíti elő a kézműves mesterség gyakorlásához. Ő tudja csak igazán, hogy a szalma valóban sárból válik arannyá. A tárlat másik részében különleges gyöngy ékszerek kerültek kiállításra, melyek között éppúgy megtalálhatóak a magyar népviselet kiegészítői, mint a mai divatot követő darabok. Ha több időnk lett volna, a Maczkó család kínálta kézműves foglalkozásokon is részt vehettünk volna, és kemencékben sült hagyományos tésztáteleket is kóstolhattunk volna. Majd legközelebb...

A finom és kiadós ebédet egy helyi különlegesség, a szarvasi káposztás lepény, a kapusznika koronázta meg. A rendezvény zárásaként pedig sétahajózásra invitálták a kitartó vendégeket a Szarvasi-Holt-Körösre, mely a közel 30 fkm hosszával, 172 ha területével hazánk ötödik legnagyobb kiterjedésű állóvize. Az egy órás út során az utasok megismerkedtek a vízi élőhely növény és állatvilágával, Szarvas üdülő, rekreációs övezetével, valamint a part menti nevezetességekkel, mint a Szarvasi Arborétum, Annaliget, Ezredéves emlékmű, Bolza-kastély, Szarvasi Vízi Színház, a történelmi Magyarország és a Kárpát-medence földrajzi középpontját jelző szélmalmost formázó emlékmű. A jó humorú, pajkos matrózok arról is gondoskodtak, hogy az utasok nyakába is jusson a Körös vizéből.

Köszönjük a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulásának támogatását a falugondnoki találkozók színvonalas megvalósulásához.

Tóth Márta

Ismét Lakiteleken rendeztük meg a családi napot

Remekeltek a szakácsok

Hagyományos rendezvényünket, a családi napot idén augusztus 7-én rendeztük meg a lakiteleki kempingben. Ahogyan azt már megszokhattuk, ezúttal is sokan összejöttek és derűs hangulatban zajlottak a programok. Az alábbi beszámolóval idézzük vissza az emlékezetes pillanatokat.

Izgalommal teli várakozás előzte meg az idei családi napunkat. Ki az, aki el tud jönni, sikerül-e olyat főzni, ami mindenkinek ízlik, milyen időnk lesz, mit is tudnánk felajánlani a vetélkedőre, milyen süttivel készülünk a vendégsereg részére. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok előzték meg a várva várt rendezvényt. Sokan már a megelőző napokban készülődött, sütit sütött, ajándékról gondoskodott, előkészítette a főzésre, sütésre kész étkeket. Eljött a reggel, és ki-ki felkerekedett, hogy egy felejthetetlen napot töltsön a kollégákkal, úgy, hogy ennek a család, a baráti kör is részese lehessen. Hiszen ne felejtsük: sokszor ők azok, akik erőt adnak a szürke hétköznapiakon, hogy a mindennapok terheit el tudjuk vinni a vállunkon.

Derűs napra ébredtünk. Talán nem csak mi, a Nap is várta, hogy megnézhessen bennünket kötényben, a tűzhely körül sürgölődve, így szinte felhőt sem engedett maga elé, hogy mindent jól láthasson. A reggelit szervírozók már nyolc órakor tálcán kínálták a finomabbnál finomabb csemegéiket. Ásotthalomról Bálint Laci szorgalmas csapata jóvoltából finom mangalicaszír került a frissen sült kenyérre, amit Talpi bácsi, nagytőkei kollégánk szervírozott nekünk. Mindenki választhatott, mit kér a zsíros kenyérre, sót, paprikát, lila hagymát, paradicsom karikát, vagy a legerősebb csípős paprika szeleteit. Ha valaki mégis inkább a libazsíros, libamájas kenyér mellett döntött, csak egy asztallal kellett odébb menni, ahol tv-sztárunk, a tarhosi Molnár Pista és segítője, a csárdaszállási polgármester asszony, és falugondnok kolléganőnk, Nagy Zsoltné Edit kínálta a finomabbnál finomabb libafalatokat.

Jómagam is készültem a főzésre párommal, Andival, hogy Mórahalom is képviseltesse magát. Mi – ahogy az előző években is – saslikot sütöt-

tünk, ami ebédig mind egy szemig elfogyott. Remélem, mindenkinek ízlett! Mellettünk a kelebiai lángossütő aszszonyok serénykedtek, gyakorlott és lelkes mozdulatokkal sütötték ízletes lángosait, amit nem voltak restek ebéd után újrakezdeni, hogy ha valaki éhes maradt volna, egy-egy lángossal megkoronázhassa az lakomáját. Őket kollégáink, Bíró Zoli és Kocsis Gyuri győzte meg, hogy hírért hozzák a kelebiai lángosnak. Közben megérkezett Magyardombegyházról Dinyés Ildikó polgármester asszony kíséretében Mladonyiczki Zoli falugondnok és párja. Ők félfutónyi dinnyével, valamint a Timi által sütött finom süttikkel halmozták el a csapatot.

A messziről jött vendégek is befutottak: piros pólóikról rögtön megismertük a Nők Kishegyesi Fóruma tagjait, akiknek éléről Zsidai Erzsike ugyan hiányzott, de jókívánságait tolmácsolták, a jelenlévők pedig régi jó ismerősként hamar feloldódtak körünkben.

A baráti beszélgetéseket egy időre abba kellett hagynunk, mert egyesüle-

tünk ügyvezetője, jelen esetben a családi vetélkedő levezénylője, Csörsz-né Zelenák Kati megfújta a sípját és hadba hívta a vetélkedőre jelentkező települések háromfős csapatait, hogy összemérjék ügyességüket, a minden évben megrendezett játékos családi versenyeken. El kell mondanom: határtalan lelkesedéssel indult neki a

nyolc csapat, és valamennyien igyekeztek megtenni mindent, hogy a leggyorsabbak lehessenek a feladatok teljesítésében.

Ezt követően Madari Róbert, Lakitelek polgármestere üdvözölt bennünket. Megköszönte, hogy már évek óta a települést választjuk a családi napunk helyszínéül, ezzel is öregbítve a nagyközség hírnevét. Köszöntője után a tűzoltózenekar műsorát hallgathattuk meg, az igazán színvonalas előadás csak tovább színesítette a programot.

Nézzünk szét a szakácsok között! Vendéglátóink – a lakiteleki tanyagondnok, Tóth Sanyi, illetve Gálné Mrika, a gondozási központ intézményvezetője – kakaspörköltet rotyogtatott, nem kevesebb, mint 31 kilónyi kakashúsból. Velük szemben kiskunfélegyházi kollégánknak és férje, Boda János bográcsában 25 kilogramm birkahús főtt, melynek illata kígyózó sort eredményezett. És hát ki ne hagyjam Csemőt a felsorolásból: Turcsán Pista és felesége egy bogrács lecsóval járult hozzá az

íz kavalkádhoz. A szélső zöld sátor felől halászlé zamatát hozta a lengedező szellő, közelebb érve pedig a kunszentmártoni Boros Zsoltától és párjától megtudtam, hogy 12 kilogramm halból, kárászból és pontyból főztek nekünk ínycsiklandó hallevet.

Mikor reggel megérkeztünk, úgy tűnt, mintha idén kevesebben lennénk. Ami érthetőnek is tűnt, hiszen tudtuk, kollégáinknak ezen a napon is sok más programon helyt kell állniuk, falu- és városnapokon, különböző rendezvényeken, meg hát a szokásos hétfői feladatok sem engednek el mindenkit némi kikapcsolódásra. Hogy a finom illatok, vagy a jó hangulat csábított-e egyre több tanya és falugondnokot a helyszínre, azt nem tudom, de mire elkészültek az étek, roskadásig megteltek ajándékokkal, süteményekkel az asztalok, a kemping pedig benépeült kollégákkal, barátokkal.

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület lakiteleki tűzoltózenekara meglepetéssel kedveskedett, az ifjúsági és a felnőtt csapatuk vidám dallamokat játszott az ebéddőben. Miután mindenki kedvére megtöltötte a pocakját, eljött az ajándékok átadásának ideje. A főzőmesterek és segítők egy üveg unikumot, vagy kötényt vehettek át az egyesülettől, ezt követően pedig megtudtuk a családi vetélkedő csapatversenyének eredményét is. Íme a sorrend: 1. Mórahalom, 2. Cserkeszőlő I., 3. Vasad, 4. Cserkeszőlő II., 5. Kelebia, 6. Ásotthalom, 7. Nagytőke, 8. Kecskemét. Természetesen a helyezéstől függetlenül minden csapat kapott ajándékot.

Az eredményhirdetést követően jött a megérdemelt pihenés. Mivel mindenkinek volt strandbelépője, áttettük a székhelyünket a szemközti lévő tőserdei fürdőbe, ahol kipihenhetünk a sütés-főzés, a versengés, és nem utolsósorban az evés-ivás fáradalmait. A strand nagyon családias, több kisebb-nagyobb medencét rejt, ahol a gyerekek és a felnőttek is kellemesen pancsolhattak, az árnyas lombok alatt pedig hűsölhettek. A fürdőzés után visszamentünk a kempingbe, majd azzal búcsúztunk el egymástól, hogy jövőre is találkozunk. Ezért az emlékezetes és kellemes családi napért a lakiteleki önkormányzatnak, a helyi kollégáinknak, a szociális intézmény vezetőjének, az egyesületünknek, az összes szervezőnek, főzőmestereknek és minden résztvevőnek köszönettel tartozunk.

Bozóki Imre

Kolbászsori filmbemutató

Az „Ahol mégsem kolbászból van a kerítés” című dokumentumfilm bemutatója 2021 augusztusában volt Kelebián, a kolbászsori tanya házában. A film rendezője, Bácskai Gabriella és operatőre, Dányi Lajos mellett jelen voltak a film szereplői is, a kolbászsori lakók és Bíró Zoltán tanyagondnok. A filmfelvétel során közreműködött Kocsis György tanyagondnok is. A programot Maczkó József polgármester nyitotta meg.

Bemutatjuk friss nyugdíjas kollégáinkat

Mindent a közösségért

Hosszú évtizedek után nehéz elkészönni szeretett hivatásunktól. Szívesen folytatná tovább az ember a szolgálatát, de az is igaz, ha elérkezik a jól megérdemelt pihenés ideje, mégiscsak ki kell szállni a körforgásból. Az emlékek, az örömteli és a kudarcos élmények is további erőt adnak a más típusú feladatokhoz, és több idő jut azokra a dolgokra, amelyek korábban háttérbe szorultak. Cikkünk második, befejező részében újabb két nyugdíjas kollégánk portréját vázoljuk fel.

ALADICS MÁRIA (66) Bácsszentgyörgyön, e 143 lelket számláló bácskai településen hosszú évtizedeken át volt a határ menti falu „mindenesé”. Hogy ez pontosan mit is jelent, máris részletezzük. A régi szép időkben, a nyolcvanas években az ifjúsági klubot vezette, programokat, beszélgetéseket, zenés-táncos esteket szervezett, bázishelyük a művelődési házban alakult ki. Nála voltak az épület kulcsai, nyitotta és zárta az összejöve-telek helyszínének ajtajait. Mivel nem találtak könyvtárost a településnek, az ottani munkát is rábízták. Hetente háromszor várta tárt kapukkal az olvasni vágyókat. Később a művelődési ház eseményeiről is ő gondoskodott, egyebek mellett emlékezetes bálakat szervezett.

– Egyetlen egy munkahelyem volt, az önkormányzat alkalmazásában dolgoztam kezdettől fogva – tekint vissza a múltra Mária. – Az évek előrehaladtával egyre több feladatot bíztak rám. Az ebédszállítást 1983-ban kezdtük, azt is én intéztem. Minden nap Volán-busszal mentem Ga-

rára, ahonnan 16-18 ebédet hoztam, s ahogy hazaértem, kerékpárra ültem és már vittem is a rászorultaknak. Az ételhordókat is én mosogattam el, hogy másnap tiszta edényekkel induljak neki az útnak. Sokáig nem volt autója a hivatalnak. Amikor 2003-ban pályázatot hirdettek a falugondnoki állásra, én is jelentkeztem. Ugyan volt még két aspiráns, de a nyílt szavazáson nekem adott bizalmat a testület. Szerintem az is mellettem szólt, hogy tősgyökeres bácsszentgyörgyi vagyok, és elegendő tapasztalatot szereztem már az ügyes-bajos dolgok intézésében. Akkoriban a képzés Vértesacsán zajlott, illetve Kecskeméten, az egyesület szervezésében. Háromszor egy hetes kurzuson vettem részt. Mivel nem volt, aki helyettesítsen, a későbbiekben nemhogy hosszabb időre, de még az egynapos rendezvényekre sem jutottam el, pedig néha jó lett volna néha kiszakadni a hétköznapi szürkeségéből. Így a legtöbb találkozót és családi nap kimaradt az életemből.

Kikapcsolódásra, pihenésre, szórakozásra tehát nemigen gondolha-

tott a bácsszentgyörgyi falugondnok, feladatokkal viszont bőségesen elhalmozta. Az önkormányzat „mindeneseként” el is várták tőle, hogy ne mondjon nemet. Mivel a faluban sok idős ember él, róluk gondoskodni kell. Főleg azokról, akinek nincsenek hozzátartozói, vagy a rokonaik az ország másik szegletében élnek. Helyben nincs semmilyen bolt, így egy vekni kenyérért is a közeli Garára kell utazni. A falugondnok viszont összeírja a gondozottak igényeit és egyszerre intézni el a nagybevásárlást. Az óvoda, az iskola régen megszűnt, a gyerekek Garára ingáznak, őket is neki kell fuvaroznia. Az orvos hetente egyszer, csütörtökön tart rendelőt, ilyenkor muszáj mindenkinek elintézni a kérését, de ha valakinek máskor fogy el a gyógyszere, azért már gondnoknak a garai rendelőbe megy, és a recepteket is az ottani patikában tudja kiváltani. Most, hogy már a „felhőbe” küldi az orvos a vényeket, azzal sem lett lényegesen kevesebb munkája.

– Ne feledjük el azt sem, hogy a falubelieknek a hivatalos ügyeiket is a garai önkormányzatnál kell intézniük – folytatja tovább Aladics Mária. – Meg sem tudnám megmondani, hogy az évtizedek során hány embernek segítettem kitölteni ilyen-olyan űrlapokat, házhoz vittem az adóíveket, aktuális anyakönyvi kivonatokat, ezerféle dolog akadt. Nálam csörgött a jelzőrendszeres telefon, nem egyszer előfordult, hogy éjszaka hívtak. Ilyenkor szóltam az orvosnak vagy a mentőnek. Régebben, amikor még se mobiltelefon, se gépkocsi nem volt, ez sokkal bonyolultabban működött. De mindig megoldódott valahogy. Összetartóbbak voltak az emberek. Mára rettentően megváltozott a világ. Mindenki rohan, sokan türelmetlenebbek és önzőbbek lettek.

Mária tavaly tavasszal hagyta abba szeretett munkáját. Akkor már tombolt

a világjárvány, ami a falugondnokokat is nagy kihívás elé állította. Ahogy mondja: „jól neki kellett gyürkőzni”. A feladatok immár az utódjára hárulnak. Nyugdíjasként néha felidézi a legszebb pillanatokat, azt például, ahogy a kis öregek télen-nyáron a kapuban várták, hogy megérkezzen. Az utolsó napon is. Biztosan hiányozni fog az állandó elfoglaltság, mindazonáltal várta is már a végét, hiszen húsz éve volt utoljára szabadságon. Ráfér a pihenés. Most behozza az otthoni lemaradásait, és élvezi a kertészkedést.

VARGA PÉTER (65) alapszakmáját tekintve növénytermesztő gépész szakmunkás. Pályafutását szülőfalujában, Császártöltésen kezdte, az ottani termelőszövetkezetben. Szenvedélyesen futballozott, NB III-ban játszott. Így került Miskére, majd Drágszélre. A sport mellett megtarthatta szövetkezeti állását, áthelyezéssel „vándorolt” egyik helyről a másikra. Miske nincs messze Drágszélről, a meccsekről sokan ismerték az ambiciózus fiatal embert, nem is csoda, hogy szemet vetettek rá. 1978-ban költözött a másfél kilométerre lévő, a népművészeti hagyományait is példásan ápoló Drágszélre. Itt alapított családot, már unokái is vannak. A rendszerváltozás nem csak a téeszek, hanem a megyei futballcsapatok tevékenységére is rányomta a bélyegét.

– Drágszálon csak az ezredforduló után merült fel, hogy falugondnokra lenne szükség – kezdi mondandóját az életvidám férfi. – Az első meghirdetett állásra öten jelentkezünk, köztük az egykori téesz-elnök. Akkoriban még mások voltak a „játékszabályok”, a képviselő-testület nyílt szavazással döntött, kit tartanak legalkalmasabbnak a szolgálat ellátására. Én kerültem ki győztesen. Ami igencsak meglepett, hiszen nem vagyok drágszéli, noha akkor már 25 éve élek itt. Azt hiszem, a futballnak köszönhető ismertségem miatt voksolhattak rám. Első munkanapom 2004. január 1-jén volt. Vértessacsán elvégeztem a falugondnoki képzést, amit nagyon élveztem, hiszen rengeteget tanultam erről a szolgálatról, amit aztán sikerült a gyakorlatban kamatoztatnom.

Péter emlékei szerint a település lakossága régebben egy nagy családot alkotott. Ha valaki lakodalmat tar-

tott, ott vendégeskedett a falu aprajagya. Aztán a közösségi élet elindult a lejtőn, a kilencvenes évektől kezdve pedig egyre jobban eltávolodtak egymástól az emberek, megindult a klikkesedés. Az állandó nyüzsgéshez szokott falugondnok mindig is kivette részét a közösségi programok szervezéséből, folyton járt az agya, mivel lehetne mozgósítani a helyieket. Egyszer a kultúrházban összehozott egy nőnapit, ami várakozáson felül jól sikerült. Jó volt látnia, ahogy beszélgettek az emberek, újra közelebb kerültek egymáshoz. Ezen felbuzdulva a szórakozás jegyében, a jeles napokhoz kapcsolódóan éveken át rendezett különféle összejöveteleket, melynek csúcspontja a falunap volt, amit mára sikerült meghonosítani. Sokszor gondolt közben Kemény Bertalan bölcsületére: „Amelyik falunak nincs ünnepe, az halott falu.”

– Nem is tudom szavakba foglalni, hogy mindezekért mennyire hálásak voltak a drágszéliek – érzékenyül el a friss nyugdíjas falugondnok. – Azt azért megjegyezném, hogy a polgármester néha megpróbált visszafogni, főleg a szűkös anyagiak miatt. A gondnoki munkámat is lelkiismeretesen végeztem. Sosem állt távol tőlem ez a fajta misszió. Megvan hozzá a kellő szociális érzékenységem és tisztelettel fordulok az idősek felé. Kezdetben én vittem házhoz nekik az ebédet, mintegy 30-40 személynek, ma már egy vállalkozás végzi ezt a tevékenységet. A falugondnoki

feladatok közül a betegek ellátása, a gyógyszerek kiváltása pedig a kiegészítő szociális gondozókra hárul. Ezen kívül is számos a tennivaló, hogy csak a közmunkások foglalkoztatásának irányítását említsem. Öszintén bevallom, ezzel nemigazán tudtam megbirkózni, hiszen nem vagyok vezetőtípus. A fiatalok problémáira viszont önkéntelenül odafigyeltem, ha valakire alkoholos állapotban ráleltem az utcán, vagy napokig nem lehetett vele találkozni, akkor azt jeleztem a szociális segítőknek.

Varga Péter azt sem rejti véka alá, hogy a nyugdíjkorhatár eléréséhez közeledve egyre jobban kezdett belefáradni a falugondnoki munkába. Nehezen tudta magát kikapcsolni, sokszor hazavitte mások problémáit. Végül elhatározta, jobb lesz, ha átadja a stafétabotot az utódjának. Ha igény lenne rá, néha szívesen besegítené neki. Ellenkező esetben pedig több ideje jut a családjára. És kedvére „bohóckodhat” pár hektár földjén, korábban fűszerpaprikát és zöldségfélét termelt, most búzával és kukoricával vetette be a területet. Abban biztos, hogy a mozgást nem hanyagolja el, mert ha egyszer leállna, nehezebb lenne újrakezdenie. „Alapjában véve lusta vagyok, nem lenne jó eltunyulni” – fogalmazza meg önkritikusan. Hogy valaki nyugdíjas, attól még nem kell lemondania mindenről. Aki mindig is örökmozgó volt, az amúgy sem tudna leállni.

Magyarország fái

Kúszó fás szárú növények

Ezek a növények falak, kapuívek, rácsok, kerítések, lugasok, pergolák befuttatására alkalmasak.

Trombitafolyondár

Hazája Észak-Amerika. Léggökökkel akár 8-10 méter magasra is kúszik. Levelei páratlanul szárnyaltan összetettek. Tölcsérszerű virágai narancssárga, téglapiros színekkel júliustól szeptemberig nyílnak. Termései tok, melyben repítőkészülékes magok vannak. Napos, meleg fekvést, meszes talajt kedvel.

Kerti klemátisz

Hibrid eredetű, 3-4 méter magas, levélnyelével kapaszkodó, hármasan összetett levelű cserje. A nagy virágai tányérszerűen szétterülő kékesibolya színű lepellevelekkel, amelyek júniustól októberig nyílnak. Vannak egyéb nagyvirágú klemátisz hibridek is. A fajták virágszíne a fehértől a rózsaszín, piros árnyalatain keresztül a sötétlilaig terjednek. Páraigényes növények, laza, levegős talajkeveréket, öntözést, a tövek mulccsal való takarását kedvelik.

Nagyvirágú klemátisz hibrid

Lilaakác

Csavarodva kapaszkodó lombhullató cserjék. Levelei páratlanul összetettek, a hajtáson szórt állásúak. A pillangós virágok fürtökben jelennek meg. A termésük nagy hüvely. Japán lilaakác 6-8 méter magasra kapaszkodik. A

levelek 13-19 levélkéjűek, az illatos virágfürtök 20-50 cm hosszúak. Nem fagyérzékeny.

A kínai lilaakác 15-20 m magasra kapaszkodó faj, 7-13 levélkével. A gyengén illatos virágok 15-30 cm hosszú fürtökben április-májusban nyílnak. A virág színe kékeslila, fehér. Meleg fekvést, tápdús, mészmertes talajt kedvel. Fiatal korban kissé fagyérzékeny. A lilaakácok falfelületek, pergolák befuttatására alkalmasak.

Japán lilaakác, Alba fehér virágú fajtája májusban nyílik

Magyar lonc

Magyar Gyula által nemesített, nemzetközi hírű növény. 4-6 méter magasra csavarodva kúszó cserje. Narancssárga virágai júniusban nyílnak. Jó talajra, öntözött körülmények közé való. Védett helyet szeret.

Tapadó vadszőlő

Észak-Amerikából származó, tapadókorongos kacsokkal rendelkező cserje.

Levelei öt levélkéből állnak, ősszel bíborpirosra színeződnek. Virágai jelentéktelenek, termései fekete bogyók. Északi, fényszegény oldalon is díszít. Igénytelen, gyakran gyomosít.

Repkényszőlő

Hazája Kelet-Ázsia. Magasra kúszó, tapadókorongos cserje. Háromkarú levellei ősszel skarlátvörösre színeződnek. Sárgászöld virágai június, jú-

liusban nyílnak. Termése kékesfekete bogyó. A Veitchii fajtája ősszel jól színesedik.

Főleg falak befuttatására használják. Napos fekvést kíván, északi oldalra ne ültessük, mert visszafagyhat.

Közönséges borostyán

Hazája Európa, a Kaukázus. Hazánkban erdőkben gyakori.

A fiatalkori, meddő alak ötkarúos levelű, a földön kúszva gypet alkot.

A tojásdad levelű az időskori alak, léggökökkel kapaszkodva fordul elő a fák törzsén, falakon. A zöldes-sárga színű, apró virágok szeptember-októberben nyílnak. Termése fekete bogyó, tavasszal érik. Árnyék-kedvelő, humuszos talajt kedveli. Az Arborescens fajta termő alak, gömbölyded bokorra fejlődik.

Dr. Lévai Péter

Simola Teréz Csilla:

Virágzuhatag

(Vers a Lila Akáchoz)

*Mint valami édes álom,
Virág nyílik minden ágon.
Először egy, aztán ezer,
Olyan, mint egy lila lepel.
Hosszú száron ringatóznak,
Édes mézzel illatoznak.
Ámulva nézem a csodát,
Illata belengi szobám.
Mézédes felhőbe burkol
A virágzuhatag újból.*

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét